

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕРНІВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ЦЕНТР БУКОВИНОЗНАВСТВА

**XV БУКОВИНСЬКА МІЖНАРОДНА
ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 150-РІЧЧЮ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Чернівці, 17–18 жовтня 2025 р.

УДК: 94(477.85)(082)

Друкується за ухвалою Вченої ради
факультету історії, політології та міжнародних відносин
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 8/25 від 30.09.2025 р.)

XV Буковинська міжнародна історико-краєзнавча конференція, присвячена 150-річчю Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Тези доповідей, Чернівці, 17–18 жовтня 2025 р. / наук. ред. проф. Олександр Добржанський. Чернівці: Технодрук, 2025. 388 с.

У збірнику тез учасників конференції на основі сучасних методологічних підходів розглядаються актуальні питання історичного минулого Буковини та Північної Бессарабії, історії України, історіографії, джерелознавства, історичної і політичної регіоналістики та етнології. Етнополітичні виклики прикордоння: традиції співжиття і сучасні трансформації. Проблеми російсько-українських конфліктів у історичному континуумі. Цифрова гуманітаристика та публічна історія як інструменти осмислення минулого.

УДК: 94(477.85)(082)

Редакційна колегія:

Голова: проф. Олександр Добржанський.

Члени: доц. Микола Гуйванюк;
доц. Ганна Скорейко;
доц. Назарій Христан;
асист. Тарас Ковалець.

Рецензенти:

Іван Зуляк, доктор історичних наук, професор;
Оксана Калішук, доктор історичних наук, професор;
Ігор Райківський, доктор історичних наук, професор.

<i>Залуцький Ярослав (Чернівці)</i> Товариство взаємних обезпечень «Дністер» (1892–1920–ті рр.): роль у фінансовому та національному житті Галичини й Буковини.....	201
<i>Литвин Микола (Львів)</i> Мирон Кордуба і Товариство охорони воєнних могил у Львові.....	203
<i>Богдан Ярослав (Тернопіль)</i> Фінансові проблеми російської окупаційної влади у Тернопільській губернії (1914–1916 рр.).....	206
<i>Білик Надія (Тернопіль)</i> Тернопіль у спогадах українського емігранта Богдана Остап'юка.....	208
<i>Галемчук Світлана (Івано-Франківськ)</i> Санаторно-курортна справа на Яремчанщині в кінці XIX — на початку XX ст.....	210
<i>Доброчинська Валентина (Рівне), Ленартович Олег (Луцьк)</i> Формування релігійного світогляду в шкільництві Волинського воєводства (1921–1939).....	213
<i>Скакальська Ірина, Микитюк Іван (Кременець)</i> Мемуари українських інтелігентів Західної Волині (1920–1930–ті рр.) у пошуковій роботі шкільного історичного гуртка: між джерелом та практикою пам'яті.....	216
<i>Зуляк Іван (Тернопіль)</i> Матеріальне стимулювання місцевого населення Тарнопільського воєводства у забезпеченні збройних сил транспортом у мирний час (1939 р.).....	218
<i>Кочержук Мирослава (Коломия)</i> Почесний громадянин міста Коломиї Северин Баньковський.....	221
<i>Кочержук Мирослава, Плекан Юрій (Коломия)</i> Перший почесний громадянин міста Коломиї. Хто він?	223
<i>Зварич Аліна (Івано-Франківськ)</i> Знищення вітража «Шевченко. Мати» у 1964 р. в контексті посилення владного тиску на шістдесятників.....	225
<i>Гуменюк Назарій (Івано-Франківськ)</i> Змістове наповнення відновленого в середині 1970-х рр. самвидавного часопису «Український вісник».....	228
<i>Тенькова Зоя (Полтава)</i> Відлуння минулого: будівництво Кременчуцького водосховища.....	230
<i>Ivanov Aleksandr (Dortmund, Germany)</i> Economic Crimes And National Policy in the USSR: The Margoshes Case, 1961–1963.....	232
<i>Карась Ганна, Голей Назар Івано-Франківськ</i> Андрій Шкурган: Культурна місія математика, котрий став... визначним співаком.....	233
<i>Кужельна Олена (Шостка)</i> «Надати краєзнавцю першу допомогу при першому підході до такої складної справи, як вивчення краю». Сторінками призабутої книги з краєзнавства.....	236
<i>Сінкевич Євген (Черкаси, Україна; Жельона Ґура, Польща)</i> З досвіду організації краєзнавчих досліджень на Херсонщині.....	238

Залучення подібних мемуарних свідчень до пошукової роботи шкільних історичних гуртків відкриває для учнів можливість відчувати атмосферу міжвоєнної доби ХХ ст., побачити, як формувалася інтелігенція Західної Волині, і водночас критично осмислити зв'язок особистих спогадів із ширшими процесами національної історії та культури.

Для пошукової діяльності шкільного історичного гуртка робота з мемуарними матеріалами розвиває навички критичного аналізу історичних джерел та сприяє вихованню поваги до пам'яті, локальної спадщини й традицій громади. Інтеграція мемуарів у практику гурткової пошукової роботи не лише поглиблює історичні знання здобувачів, але й формує у них відповідальне ставлення до спадщини свого краю, утверджуючи краєзнавство як сучасний інструмент громадянського виховання.

Зуляк Іван (Тернопіль)

МАТЕРІАЛЬНЕ СТИМУЛЮВАННЯ МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ ТАРНОПІЛЬСЬКОГО ВОЄВОДСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗБРОЙНИХ СИЛ ТРАНСПОРТОМ У МИРНИЙ ЧАС (1939 Р.)

Розпорядження тарнопільського воєводи від 11 січня 1939 р. визначало порядок компенсації за надання цивільних транспортних засобів армії у мирний час. Документ охоплював коней та вози, механічний, водний транспорт, встановлюючи ставки винагороди залежно від типу засобу, часу використання та додаткових умов, таких як нічні години або сезонні підвищення тарифів.

Винагорода за надання коней та возів армії у мирний час визначалася залежно від типу транспортного засобу та тривалості його використання. Кінний віз з військовим персоналом, кіньми та візником (без харчування) оплачувався наступним чином: за користування до шести годин нараховували 3 злотих (далі — зл.), від 6–12 год. — 4 зл., від 12–24 год. — 4 зл., а за період від 24–36 год. — 36 зл. Однокінний віз, без військового харчування, для коня та візника мав інші ставки: до 6 год. — 2 зл., від 6–12 год. — 3 зл., від 12–24 год. — 5 зл., а за період 24–36 год. — 36 зл. Пара тяглових коней зі зброєю, без супроводу та без харчування, оплачувалася таким чином: до 6 год. — 2 зл., від 6–12 год. — 3 зл., від 12–24 год. — 5 зл., за 24–36 год. — 8 зл.

Для пари коней зі збуєю та обслугою, яка використовувалася для військового воза або польової кухні (без харчування), ставки визначалися так: до 6 год. — 3 зл., від 6–12 год. — 4 зл., від 12–24 год. — 7 зл., а від 24–36 год. — 10 зл. Один кінь зі збуєю та екіпажем для військового воза (без харчування) отримував винагороду в розмірі 2,50 зл. за перші 6 год., 3,10 зл. за період від 6 до 12 год., 4,50 зл. за 12–24 год. та 7 зл. за 24–36 год. Окремо один кінь зі збуєю та екіпажем для воза (без харчування) мав ставки: до 6 годин — 0,50 зл., від 6–12 год. — 2,50 зл., від 12–24 год. — 3 зл., за 24–36 год. — 5 зл.

Ставки винагороди за надання коней та возів місцевим населенням армії на території Тарнопільського воєводства на 1939 р. були диференційовані залежно від типу транспортного засобу та тривалості його використання. Так, кінний віз із військовим персоналом, кіньми та візником без забезпечення їжею оплачувався у розмірі 3 зл. за перші 6 год. використання, 4 зл. за 6–12 год., 4 зл. за 12–24 год. та 36 зл. за 24–36 годин. Однокінні вози без харчування для коня та візника отримували винагороду 2 зл. за перші 6 год., 3 зл. за 6–12 год., 5 зл. за 12–24 год. та 36 зл. за 24–36 год. Пара тяглових коней зі збуєю, без супроводу та харчування, оцінювалася у 2 зл. за перші 6 год., 3 зл. за 6–12 год., 5 зл. за 12–24 год. та 8 зл. за 24–36 год. Для пари коней зі збуєю та обслугою, що використовувалися для військового воза або польової кухні без харчування, ставки становили 3 зл. до 6 год., 4 зл. за 6–12 год., 7 зл. за 12–24 год. та 10 зл. за 24–36 год. Один кінь зі збуєю та екіпажем для військового воза без харчування оцінювався у 2,50 зл. за перші 6 год., 3,10 зл. за 6–12 год., 4,50 зл. за 12–24 год. та 7 зл. за 24–36 год. Аналогічний транспортний засіб без харчування, але для загального використання воза, мав винагороду 0,50 зл. за перші 6 год., 2,50 зл. за 6–12 год., 3 зл. за 12–24 год. та 5 зл. за 24–36 год.

У 1939 р. ставки винагороди за надання коней та возів армії на території Тарнопільського воєводства встановлювалися залежно від типу транспортного засобу та тривалості його використання. Кінний віз із військовим персоналом, кіньми та візником без забезпечення їжею оцінювався у 3 зл. за перші 6 год. використання, 4 зл. за 6–12 год., 4 зл. за 12–24 год. та 36 зл. за 24–36 год. Однокінний віз без харчування для коня та візника отримував відповідно 2, 3, 5 та 36 зл. за аналогічні часові проміжки. Пара тяглових коней зі збуєю без харчування винагороджувалася у 2 зл. за перші 6 год., 3 зл. за 6–12 год., 5 зл. за 12–24 год. та 8 зл. за 24–36 год. Для пари коней зі збуєю та обслугою, що використовувалися для військового воза або польової кухні без харчування, ставки становили 3 зл. до 6 год., 4 зл. за

6–12 год., 7 зл. за 12–24 год. та 10 зл. за 24–36 год. Один кінь зі зброєю та екіпажем для військового воза без харчування оцінювався у 2,50 зл. за перші 6 год. використання, 3,10 зл. за 6–12 год., 4,50 зл. за 12–24 год. та 7 зл. за 24–36 год.

Ставки винагороди за надання механічних транспортних засобів армії у мирний час у 1939 р. встановлювалися залежно від типу транспортного засобу та пройденого кілометражу. Так, за використання чотиримісного автомобіля на 1 км виплачувалося 30 грошів (далі — гр.), за шеститонні вантажівки — 40 гр., а за напівпричепи — 45 гр. Тритонні вантажівки оцінювалися у 50 гр. за км, більше за зазначену вагу — 65 гр. Автобуси до 10 пасажирів винагороджувалися у 50 гр. за км, понад 20 пасажирів — 80 гр., а понад 30 пасажирів — 1,20 зл. за км. За паркування легкових автомобілів, вантажівок та автобусів передбачалася ставка 1 зл. за 1 год. Мотоцикли з причепом оплачувалися 20 гр. за км, мотоцикли без причепа — 15 гр. за км, а паркування мотоциклів — 55 гр. за год. Прокат велосипедів складав 1 зл. на день.

Ставки за користування водними транспортними засобами (канатний транспорт, пороми, човни) встановлювалися відповідно до типу перевезення та кількості осіб чи вантажу. Окремий військовослужбовець оплачувався 2 зл., у складі підрозділу понад 10 осіб — 1,50 зл. за особу. Військовий фургон оцінювався у 10 зл., кінь — у 8 зл. Легкові автомобілі з вантажем та вантажівки — по 50 зл. за одиницю, напівпричепи з вантажем — 45 зл. Мотоцикли з екіпажем винагороджувалися у 20 зл., а сипучі вантажі — 1 зл. за кожні 100 кг. Перевезення човнами здійснювалося за ставкою 1 зл. на військовослужбовця; цілодобове використання човна коштувало 2 зл. Використання порома для військових цілей визначалося залежно від типу вантажу або транспортного засобу та розраховувалося за 24 год. Для денного часу (з 6:00 — до 18:00) користування поромом до 12 год. становило 10 зл., до 6 год. — 5,50 зл. Для нічного часу (з 18:00 — до 6:00 год.) користування поромом до 6 год. оцінювалося у 7,50 зл. Тариф на нічне користування поромом на 12 год. не зазначався.

Отже, розпорядження тарнопільського воєводи від 11 січня 1939 р. встановлювало чіткі ставки винагород за надання цивільних транспортних засобів армії у мирний час. Документ регламентував оплату для коней та возів, механічних та водних засобів, визначаючи час використання, розміри винагороди та додаткові умови, як-от: підвищення тарифів у період інтенсивних робіт або за нічне використання.

**XV БУКОВИНСЬКА МІЖНАРОДНА
ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 150-РІЧЧЮ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Чернівці, 17–18 жовтня 2025 р.

Папір офсетний. Формат 60x84/16.

Ум. друк. арк. 22,55. Зам. № 32. Тираж 200 прим.

Виготівник: ПБКФ «Технодрук»

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1841 від 10.06.2004 р.
58000, м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф. 18, тел. (0372) 55-05-85